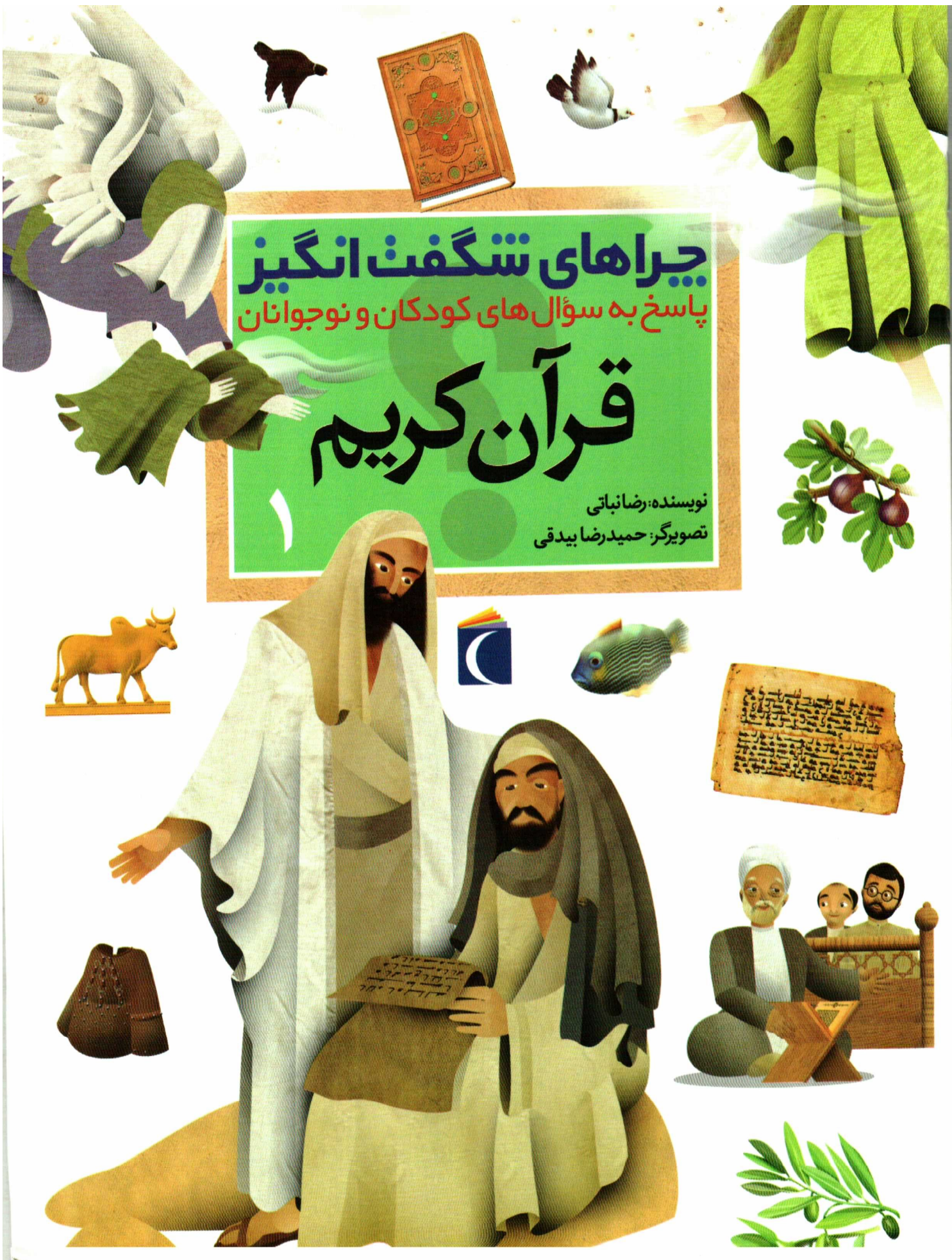

جیراهای تنگفت انگیز
پاسخ به سؤال های کودکان و نوجوانان

قرآن کریم

نویسنده: رضانباتی
تصویرگر: حمیدرضا بیدقی

۴. «قرآن کریم» چه گونه کتابی است؟
 ۴. قرآن کریم در چند مرحله و در طول چند سال بر پیامبر اسلام نازل شد؟
 ۴. قرآن چند اسم دارد؟
 ۵. هدف خداوند از نزول قرآن کریم چیست؟

۶. چرا سوره های قرآن با جمله‌ی «بسم الله الرحمن الرحيم» آغاز می‌شود؟
 ۶. چرا برخی از سوره های قرآن با «حروف مقطعه» شروع شده است؟
 ۶. چرا خداوند قصه می‌گوید؟
 ۷. چرا قصه‌ی حضرت یوسف علیه اسلام بهترین قصه‌ی قرآن است؟
 ۸. چرا خداوند در قرآن کریم از «مَثَل» استفاده کرده است؟

۸. گوسفند بازی گوش
 ۸. الاغی با بار کتاب
 ۹. پشه
 ۹. شتر
 ۱۰. سگ‌ها
 ۱۰. صدای الاغ
 ۱۰. عبور از سوراخ سوزن

کتاب‌های مهتاب
 واحد کودک و نوجوان محراب قلم

قرآن کریم

نویسنده: رضا نباتی

مدیر هنری: بهزاد غریب پور

تصویرگر: حمیدرضا بیدقی

طراح گرافیک: شاپور حاتمی

نوبت چاپ: نهم ۱۳۹۲

تیراژ: ۳۳۰۰ نسخه

لیتوگرافی: گلبلان

چاپ دانش پژوه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۳-۶۰۳-۳

www.mehrab-e-ghalam.com

www.megir

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین،

خیابان شهدای ژاندارمری، شماره‌ی ۱۰۴

تلفن: ۸۰-۸۷۹۰۸۶۴۹ / ۶۶۴۱۸۱۹۰

نمابر: ۶۶۴۶۵۲۰۱

صندوق پستی: ۵۶۸ - ۱۳۱۴۵

سرشناسه: نباتی، رضا

عنوان و نام پدیدآور: چراهای شگفت انگیز قرآن کریم / نویسنده

رضا نباتی

مشخصات نشر: تهران: محراب قلم،

مشخصات ظاهری: ج.

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: ج: ۲ (چاپ اول: ۱۳۸۸) (فیبا).

موضوع: قرآن -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها

رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۸ ج ۴ ن ۲۳ / ۲ / ۶۵ BP

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷ / ۱۰۷۶

شماره کتابشناسی ملی: ۱۹۲۹۳۵۶

۱۲. قرآن کریم چه گونه کتابی است؟

۱۳. قرآن کریم چه گونه جمع آوری شد؟

۱۳. قرآن کریم چه گونه اعراب گذاری شد؟

۱۳. قرآن کریم چه گونه نقطه گذاری شد؟

۱۴. قرآن کریم در باره‌ی خودش از ما چه انتظاراتی دارد؟

۱۵. فضیل آیاض چه کسی است؟

۱۶. «اولین»ها در قرآن کدام‌اند؟

۱۶. نخستین آیاتی که بر پیامبر اکرم (ص) نازل شد،

کدام آیات بود؟

۱۶. نخستین سوره‌ی کاملی که بر پیامبر اکرم (ص) نازل

شد، کدام سوره بود؟

۱۶. اولین دستور قرآن چیست؟

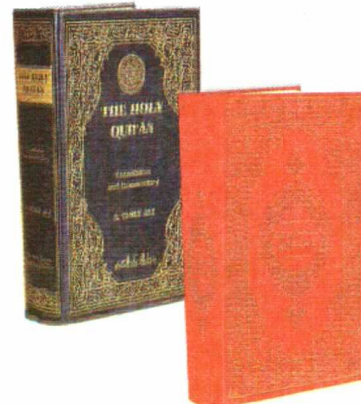
۱۶. اولین سوره‌ی قرآن کدام سوره است؟

۱۷. اولین علمی که در علوم اسلامی و در زمان پیامبر

اعظم (ص) به آن پرداخته شد کدام علم بود؟

۱۷. اولین چاپ قرآن کریم به وسیله‌ی غیر مسلمانان در

کجا و در چه سالی بود؟

۱۷. اولین چاپ قرآن کریم به وسیله‌ی مسلمانان در

کرد، چه کسی بود؟

۱۸. نام کدام پیامبران الهی در قرآن آمده است؟

۱۹. آیا مسیح علیه السلام به صلیب کشیده شده است؟

۱۹. نام کدام یک از زنان معروف تاریخ در قرآن آمده

است؟

۲۰. در قرآن کریم نام و سرگذشت چه اقوامی ذکر

شده است؟

۲۰. یاجوج و ماجوج

۲۰. قوم ابراهیم

۲۱. قوم یونس

۲۱. قوم نوح

۲۲. نام چه مکان‌هایی در قرآن کریم ذکر شده است؟

۲۲. سرزمین روم

۲۲. سرزمین سبا

۲۲. سرزمین اعراف

۲۳. نام چه سوره‌هایی به مکان‌ها و سرزمین‌ها اشاره

دارد؟

۲۳. غار کهف

۲۳. سرزمین احقاف

۲۳. سرزمین حجر

۲۴. چرا خداوند در قرآن به گیاهان اشاره کرده است؟

۲۴. نام کدام گیاهان در قرآن کریم آمده است؟

۲۵. آیا گیاهان نیز خدای متعال را عبادت می‌کنند؟

۲۶. نام چند سوره‌ی قرآن به نام حیوانات است؟

۲۸. آیا قرآن کریم به صنایع و هنرهای دستی اشاره

«قرآن کریم» چه گونه کتابی است؟

قرآن کریم، سخن خداوند مهربانی است که توسط فرشته‌اش، جبرئیل امین، بر پیامبر اسلام نازل شد و حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) بدون هیچ گونه تغییری موظف به خواندن آیات آن بر مسلمانان شد. کلمه‌ی «قرآن» به معنی «خواندنی» است. این کتاب دارای ۷۷۴۳۷ کلمه و ۳۲۱۲۵۰ حرف است.

❖ **سوره:** یعنی حصار (دیوار)؛ در اصطلاح یعنی قطعه‌ای مستقل از قرآن. قرآن کریم دارای ۱۱۴ سوره است.

❖ **آیه:** یعنی نشانه؛ آیات قرآن به وسیله‌ی گل آیه‌ها از یکدیگر جدا می‌شوند. قرآن دارای ۶۲۳۶ آیه است. از آنجا که در نیم قرن اخیر به جای گل آیه از شماره آیه‌ی استفاده شده است، شماره‌های هر آیه در پایان آن نوشته می‌شود.

❖ **جزء:** تقسیم کل قرآن به ۳۰ قسمت مساوی را جزء بندی قرآن می‌گویند. قرآن کریم دارای ۳۰ جزء است.

❖ **حزب:** تقسیم هر جزء قرآن به چهار بخش را حزب بندی قرآن می‌گویند. قرآن دارای ۱۲۰ حزب است.

قرآن کریم در چند مرحله و در طول چند سال بر پیامبر اسلام (ص) نازل شد؟

قرآن کریم در دو مرحله بر پیامبر اسلام نازل شد:

مرحله‌ی اول: در شب قدر، اجمال و کلیت قرآن به صورت یک جا (دفعی) بر قلب حضرت محمد (ص) نازل شد.

مرحله‌ی دوم: در طول ۲۳ سال آیه‌های آن به تدریج و در زمان و مکان‌های مختلف توسط فرشته‌ی وحی بر پیامبر اکرم نازل می‌شد.

❖ **جالب است بدانیم:** خواندن روزانه‌ی قرآن از دیر باز در بین مسلمانان رایج بوده و آنان برای این که بتوانند مقدار مشخصی از آیات را بخوانند، قرآن کریم را به بخش‌های مساوی مانند «جزء» و «حزب» تقسیم می‌کردند.

قرآن چند اسم دارد؟

۸۳ اسم برای این کتاب مقدس در قرآن کریم آمده است که معروف‌ترین آن‌ها عبارتند از:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ۱- اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ
 ۲- خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ
 ۳- اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ
 ۴- الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ
 ۵- عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

«علق - ۵»

هدف خداوند از نزول قرآن چیست؟

- ۱- راهنمایی انسان به سعادت و خوشبختی (اسراء/ ۹)
- ۲- هدایت انسان از تاریکی به روشنایی (بقره/ ۲۵۷)
- ۳- خدا پرستی (نحل/ ۳۶)
- ۴- قبول رهبری پیامبران الهی (نساء/ ۵۹)
- ۵- اجرای عدالت در جامعه (حدید/ ۲۵)
- ۶- دوری از ظالمان و ستمگران (نحل/ ۳۶)
- ۷- برقراری حکومت الهی (مائده/ ۶۸)
- ۸- ایجاد وحدت و همبستگی بین مسلمین (آل عمران/ ۱۰۳)

مُبَارَك (پر خیر و سود) انعام/ ۹۲	مُبِين (بیان کننده) حجر/ ۱۷	تَبْيَان (روشن کننده) نحل/ ۸۹	لِکْتَابِهَا (کتابها) عمران/ ۷

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ
أَحْسَنَ الْقَصَصِ

«ما بهترین قصه را برای تو می‌گوییم»

چرا قصه‌ی حضرت یوسف علیه السلام بهترین قصه‌ی قرآن است؟

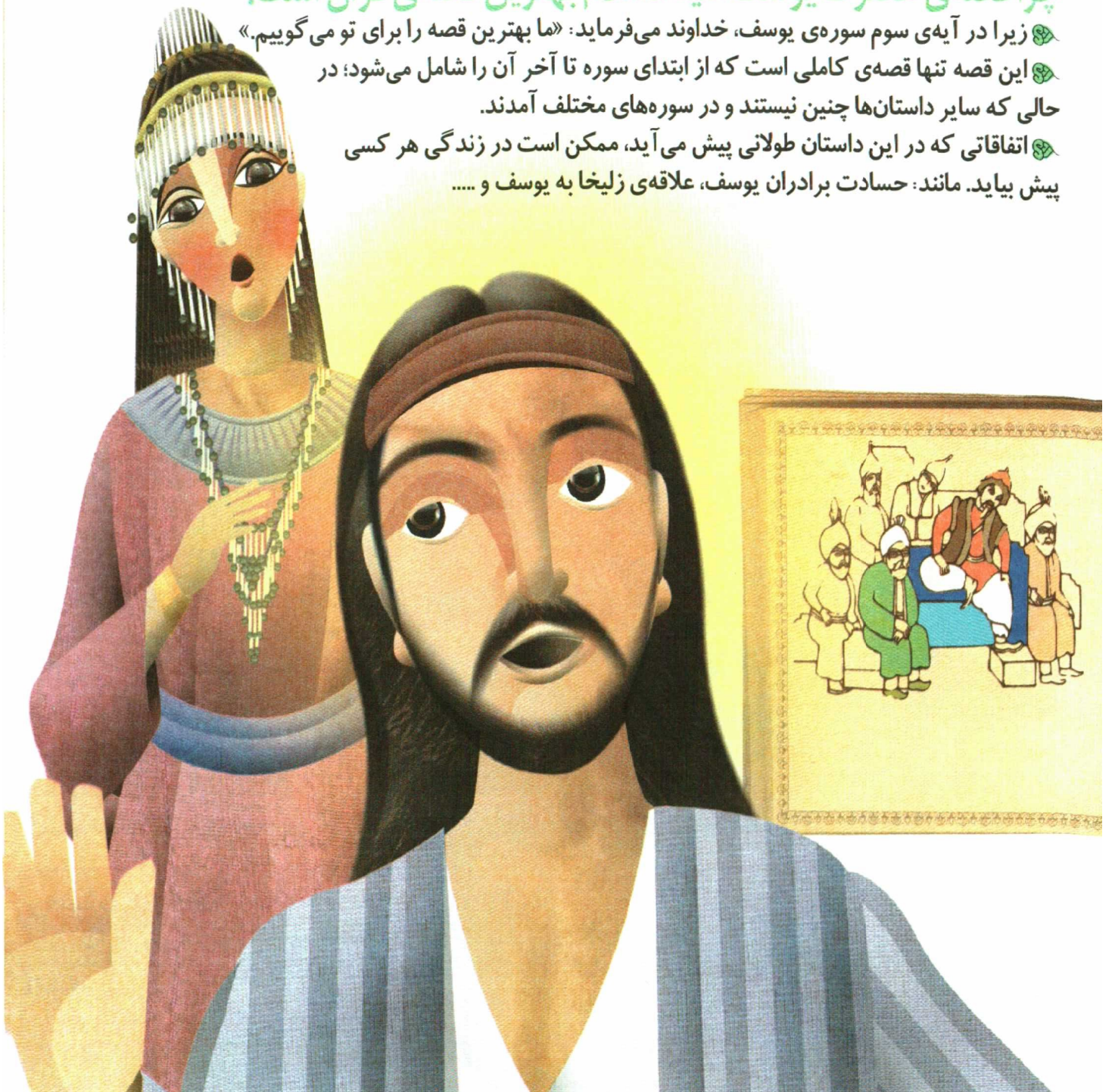
🌸 زیرا در آیه‌ی سوم سوره‌ی یوسف، خداوند می‌فرماید: «ما بهترین قصه را برای تو می‌گوییم.»

🌸 این قصه تنها قصه‌ی کاملی است که از ابتدای سوره تا آخر آن را شامل می‌شود؛ در

حالی که سایر داستان‌ها چنین نیستند و در سوره‌های مختلف آمدند.

🌸 اتفاقاتی که در این داستان طولانی پیش می‌آید، ممکن است در زندگی هر کسی

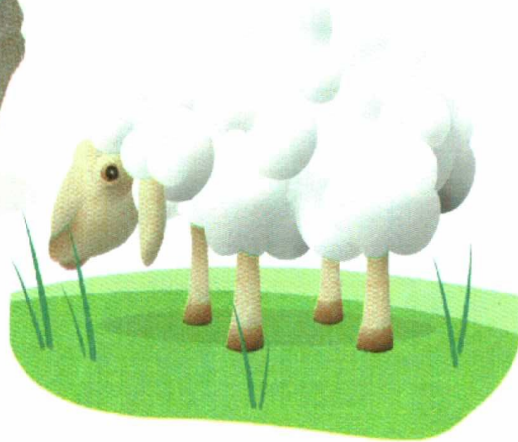
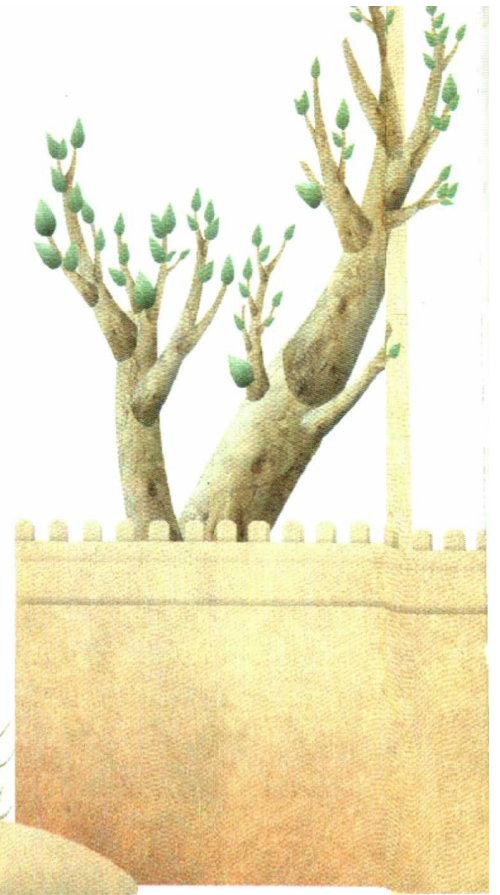
پیش بیاید. مانند: حسادت برادران یوسف، علاقه‌ی زلیخا به یوسف و

چرا خداوند در قرآن کریم از «مثل» استفاده کرده است؟

- 🌿 مثل‌ها همواره مورد علاقه‌ی همه‌ی انسان‌ها هستند.
- 🌿 ما زمانی که می‌خواهیم منظور خود را به دیگری ثابت کنیم، از مثل استفاده می‌کنیم.
- 🌿 مثل‌ها به فهم صحیح و سریع‌تر مطالب کمک زیادی می‌کند.
- 🌿 در قرآن کریم حدود ۷۰ مثل آمده است که ۱۹ مثل آن مربوط به حیوانات است.

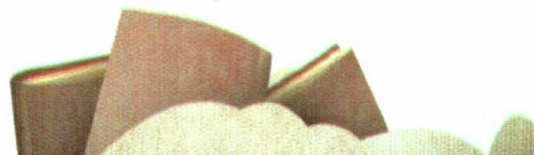

گوسفند بازی گوش

قرآن کریم مثل آدم‌هایی را که با وجود دلایل فراوان، از ایمان آوردن به خدا سرباز می‌زنند و دعوت پیامبر خدا را نمی‌پذیرند، به گوسفندی تشبیه می‌کند که صدای کسی را که آن‌ها را متوجه خطر می‌کند، نمی‌شنود.
(سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۷۱)

الاغی با بار کتاب

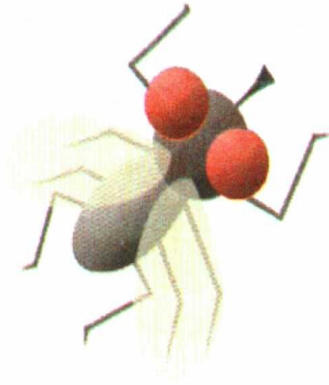
قرآن مبین، عالمان و دانشمندانی را که به علم خود عمل نمی‌کنند، به الاغی تشبیه کرده که بارش کتاب‌های ارزشمند است.
(سوره‌ی جمعه، آیه‌ی ۵)

مگس

قرآن کریم ناتوانی انسان را در پی بردن به عظمت آفرینش به مگس تشبیه می کند.

(سوره ی حج، آیه ی ۷۳)

شتر

خداوند از

انسان ها می خواهد که

در آفریده هایش نگاه می همراه با

تفکر و دقت داشته باشند تا به عظمت

قدرت پروردگارشان پی ببرند. قرآن کریم

به «خلقت شتر» اشاره دارد که نمونه ای

شگفت انگیز از آفرینش موجودات است.

(سوره ی غاشیه، آیه ی ۱۷)

سگ هار

مثل دانشمند دنیاپرستی که به مالاندوزی مشغول است و از علم خود برای بهره‌مندی بیش‌تر از دنیا استفاده می‌کند و در این راه، خدا را فراموش کرده و به کسی رحم نمی‌کند؛ مانند سگ هاری است که دهانش باز و زبانش آویزان است و قصد حمله دارد.

(سوره‌ی اعراف، آیات ۱۷۶ و ۱۷۷)

عبور از سوراخ سوزن

خداوند به کسانی که در مقابل قبول آیات الهی مقاومت کرده و قرآن را تکذیب می‌کنند، می‌فرماید که درهای رحمت الهی رو به آنها باز نمی‌شود مگر آن که «شتری از سوراخ سوزن عبور کند.» (کنایه از این که هرگز چنین کاری اتفاق نمی‌افتد و آنها هرگز وارد بهشت نمی‌شوند.)

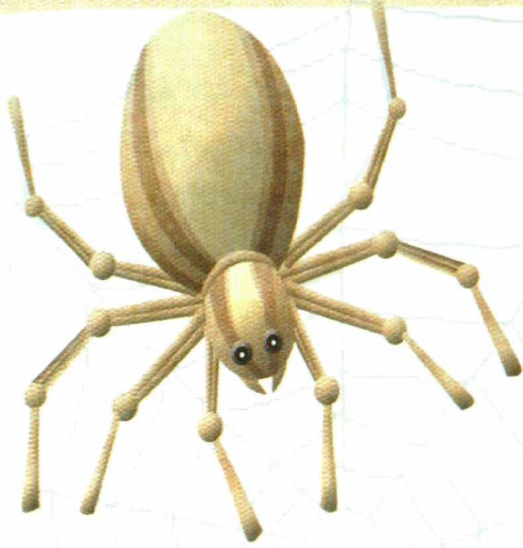
(سوره‌ی اعراف، آیه‌ی ۴۰)

خانه‌ی عنكبوت

کسی که غیر از خدا را
ولی و سرپرست خود قرار
می‌دهد و به حرف غیر از خدا
گوش می‌کند، مانند عنكبوتی
است که خانه‌ای برای خود
می‌سازد. اما خانه‌ی او
سست‌ترین و ضعیف‌ترین
خانه‌هاست که با کوچک‌ترین
نسیمی از بین می‌رود.

(سوره‌ی عنكبوت، آیه‌ی ۴۱)

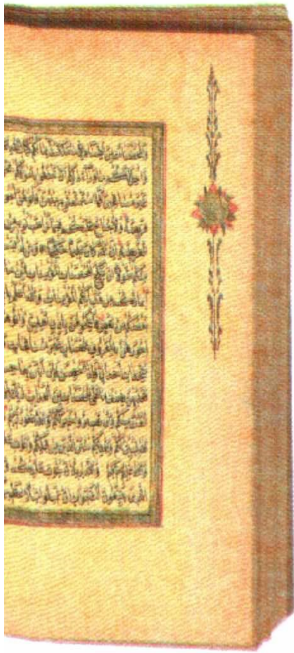

قرآن کریم چه گونه نوشته شد؟

پیامبر اکرم (ص) عده‌ای از یاران خود را که باسواد بودند، مامور کردند تا آنچه را خداوند توسط جبرئیل به او می‌گوید، بنویسند.

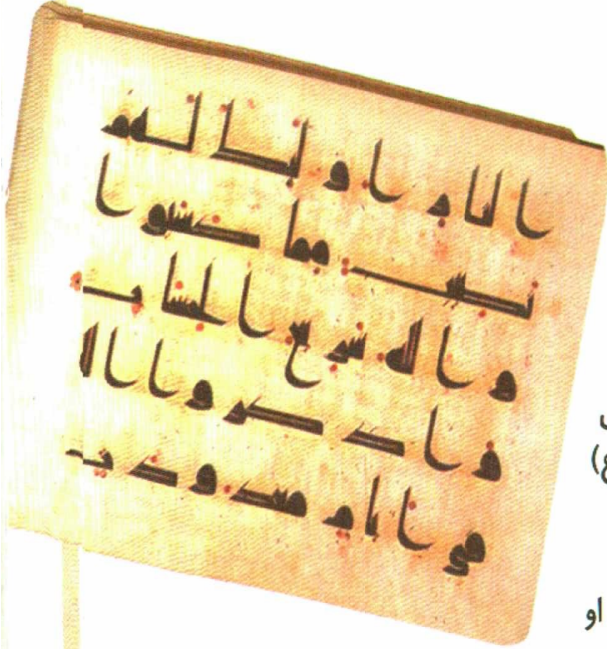
برخی از یاران پیامبر (ص)، عبارت بودند از علی بن ابی طالب (ع)، زید بن ثابت، ابی بن کعب.

این افراد آیات را روی پارچه، پوست و استخوان پهن حیوانات می‌نوشتند. خط رایج آن زمان خط کوفی بود.

قرآن کریم چه گونه جمع آوری شد؟

پس از رحلت رسول خدا (ص) به پیشنهاد حضرت علی (ع) و با نظارت ایشان، آیات نوشته شده جمع آوری شد و ترتیب سوره‌ها و آیات به شکلی که امروزه در دست ماست، تدوین گردید.

قرآن کریم چه گونه اعراب گذاری شد؟

روزی ابوالاسود دوئلی از یاران حضرت علی (ع)، مشاهده کرد که شخصی آیه‌ی سوم سوره‌ی توبه را اشتباه می‌خواند. وقتی موضوع را با امیرالمؤمنین (ع) در میان گذاشت، ایشان دستور دادند که برای آسانی خواندن قرآن کریم مخصوصاً برای افراد غیر عرب زبان، آیات اعراب گذاری شوند.

اعراب گذاری یعنی مشخص کردن حرکات کلمات مانند اَ، آ، او در آن زمان حرکات کوتاه قرآنی با نقطه‌ی قرمز این گونه انجام می‌شد.

• = = = =

در فارسی به این حرکات زیر، زبر و پیش می‌گفتند.

در آن زمان برای صداهای کشیده (آ، ای و او) علامتی تعیین نشده بود.

قرآن کریم چه گونه نقطه گذاری شد؟

ابراهیم فراهیدی، شاگرد ابوالاسود دوئلی، برای اولین بار قرآن را نقطه گذاری کرد. همان‌طور که در تصویر می‌بینید در آن زمان حرکات شبیه نقطه و نقطه‌ها شبیه حرکت بودند.

قرآن کریم در باره‌ی خودش از ما چه انتظاراتی دارد؟

هر یک از ما به عنوان یک مسلمان در برابر قرآن کریم وظایفی داریم که در آیات شریف به آن‌ها اشاره شده‌است. مانند: سکوت هنگام تلاوت، عمل به قرآن و ...

🌟 در این جا تنها به «۹» وظیفه‌ی مهم مسلمان در باره‌ی قرآن اشاره می‌شود:

۱- خواندن مداوم قرآن: «فَا قرءَ وَا مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ» «هر چه می‌توانید، قرآن بخوانید» مَرَّمَل/۲۰
خداوند در این آیه‌ی شریفه دو بار به خواندن مداوم قرآن دستور فرموده است.

۲- سکوت هنگام شنیدن قرآن: «هنگامی که قرآن خوانده می‌شود، گوش کنید و ساکت باشید، امید آن که مورد رحمت الهی قرار گیرید.» اعراف/ ۲۰۴

۳- تلاوت آیات قرآن: «الَّذِينَ آتَيْنَا هُمُ الْكِتَابَ يَتْلَوْنَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ» «کسانی که به آن‌ها کتاب آسمانی داده‌ایم، آن را چنان که شایسته است، می‌خوانند»؛ اشاره به این است که خواندن قرآن باید همراه با رعایت آداب و شرایط و فهم آیات باشد؛ مانند: سکوت هنگام شنیدن، «اعوذ بالله» گفتن در ابتدای تلاوت (استعاذه)، «صدق الله» گفتن در پایان تلاوت (تصدیق)، با وضو بودن، رو به قبله نشستن، مسواک کردن قبل از خواندن و هم‌چنین توجه به معنای آیات و عبارات، تدبّر و تفکر در آیات، عمل کردن به فرامین قرآن کریم و بقره/ ۱۲۱

۴- خشوع در برابر قرآن: «مؤمنین کسانی هستند که هر گاه نام خدا برده می‌شود، دل‌های آنان ترسان شده و هنگام که آیات قرآن برای آن‌ها خوانده می‌شود، ایمانشان بیشتر می‌گردد.» انفال/ ۲

۵- تأثیرپذیری از قرآن: «الْمَ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ» «آیا زمان آن نرسیده که دل‌های مؤمنان در برابر ذکر خدا و قرآن خاشع شود؟» حدید/ ۱۶ (داستان فضیل ایاض را بخوانید)

۶- تدبّر در قرآن: «أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ» «چرا در قرآن تدبیر نمی‌کنید.» محمد (ص)/ ۲۴
یکی دیگر از انتظارات قرآن که همراه با سرزنش است، این است که چرا مؤمنان در آیات تدبّر و تفکر نمی‌کنند تا راه‌های سعادت خود را بیابند؟

۷- عمل به قرآن: «لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ» «چرا چیزی را می‌گویید در حالی که خود به آن عمل نمی‌کنید.» صف/ ۲
۸- آموزش قرآن: «خداوند پیامبری را از خودتان مبعوث کرد تا آیات خدا را برای شما بخواند و کتاب خدا و حکمت را به شما بیاموزد؛ در حالی که قبل از آن در گمراهی بودید.» جمعه/ ۲

۹- اقله‌ی قرآن: «ای اهل کتاب، شما دین و آیین ندارید، مگر آن که تورات، انجیل و قرآن را بر پا کنید.» مائده/ ۶۸
یعنی آن که یکی دیگر از انتظارات قرآن کریم برپاداشتن حکومتی براساس قوانین است.

